

PŘIPOMÍNKY K REKONSTRUKCI A PŘÍSTAVBĚ KOSTEL PANNY MARIE KRÁLOVNY MÍRU – LHOTKA, PRAHA 4

Předložený projekt je mylně nazvaný jako Stavební úpravy kostela a fary, když se ve skutečnosti jedná o zásadní rekonstrukci kostela a zastavění většiny pozemku novým objektem s jedním podzemním a dvěma nadzemními podlažími.

Kostel Panny Marie Královny míru byl postaven v roce 1937 podle návrhu architekta Rudolfa Svobody jako jeden ze dvanácti kostelů, které byly postaveny jako reakce na stržení Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v roce 1918. Kostel je umístěn v ose podélné, skoro symetrické parcely, orientované severovýchodním a jihozápadním směrem. Parcela připomíná ostrov nebo spíše oázu uprostřed obytné zástavby. Tento dojem oázy vytváří množství vzrostlých hodnotných stromů, které doplňují klasicky pojatý objekt kostela.

Je pozoruhodné, že architekt Svoboda nenavrhl koncem třicátých let nový kostel v moderním, konstruktivistickém nebo funkcionalistickém stylu, jak se mylně uvádí, ale v čistém neoklasickém stylu oproštěném od všech dekorativních prvků. Při tom je známo mnoho funkcionalistických kostelů, které se v té době v Praze postavily. Jedná se o jednoduší kostel s půlkruhovou apsidou a asymetricky umístěnou zvonicí. Hlavní vstup do kostela je zvýrazněn jednoduchým portikem o třech polích, nad kterým je obdélníkové vitrážové okno. Hlavní průčelí je ukončeno jednoduchým sedlovým štítem. Celý kostel působí důstojně a harmonicky tak, jako dobře navržená sakrální stavba. Poněkud nepodařená je přístavba do Mariánské ulice. Naopak dodatečná přístavba z roku 1991 od architekta Františka Fouska přesto, že užívá neofuncionalistické tvarosloví, původní objekt nenarušuje a vhodně doplňuje.

V souvislosti s výše uvedeným stávajícím stavem je zarážející necitlivost a bezohlednost autorů předložené rekonstrukce a přístavby kostela a fary. Celkový návrh na místo toho, aby doplnil a dotvořil stávající kostel v původním důstojném klasickém duchu, jej přehlazuje a znehodnocuje. V souhrnné zprávě je uvedeno: *“Základním krokem návrhu stavby je prověření hmotového uspořádání přístavby, aby tvořila harmonický celek zapadající do stávajícího kontextu. Přístavba je tedy navržena jako objem plynule obepínající hlavní loď a navazující na nové farní centrum. Střecha je v průběhu objektu expresivně modelovaná, kolem kostela se mírně svažuje k Mariánské ulici. Dále se uvádí: „Návrh přístavby je zcela soudobý, aby se starší i nové mohlo podpořit ve formě žádaného vzájemného kontrastu“.*

To, co je napsáno v souhrnné zprávě připomíná pohádku o císařových nových šatech. Autoři návrhu se domnívají, že vytváří harmonický celek zapadající do stávajícího kontextu, ale každý soudný člověk, a nemusí to být architekt, vidí, že přístavba je agresivní, neresepektuje duch místa a jednoduše řečeno je ošklivá a odpuzující. Jak může harmonicky navazovat „expresivně modelovaná“ střecha na klasicky pojatý kostel? K čemu je „žádaný vzájemný kontrast“, když jediné správné je, aby staré a nové spolupůsobilo tak, jako by zde bylo odjakživa.

Také i nová sakrální architektura vyžaduje znalost klasických, řádových kompozičních principů, jako je symetrie, hierarchie, gradace a uměřenost. Autoři návrhu nechtěli nebo neumí pracovat s těmito principy a na místo sakrálního tvarosloví použili profánní, které ve svém důsledku, v případě přístavby, připomíná

anonymní komerční objekt, který se stávajícím kostelem nemá nic společného. Věřící, kteří vstupují do farního centra, by si měli v jeho architektonickém pojetí uvědomit, že vstupují do duchovního prostoru a ne do obchodního domu nebo supermarketu. Který je navíc umocněn velkoplošnou mozaikou v 1. patře, která svým tvarem a umístěním, spíše připomíná reklamní billboard než vhodné místo pro posvátnou podobu Panny Marie.

Nová přístavba nepůsobí cize pouze z hlediska hmot a „expresivního“ členění, ale i z hlediska použitých materiálů a konstrukcí. Protihluková stěna do Mariánské ulice se může udělat z tradičního materiálu a nemusí se použít módních gabiónových košů, které jsou vhodné spíše pro opěrné zdi liniových staveb než pro oplocení církevního prostoru. Nepochopitelné je i použití vegetační střechy pro převážnou část nové přístavby. Tato střecha je velice náročná na údržbu, zvláště v současné době nedostatku srážkových vod. Tak, aby střecha byla skutečně zelená, bude vyžadovat automatickou závlahu, která je drahá jak pro instalaci, tak i provoz. Navíc stávající kostel, který je z poloviny opticky zapuštěn v zatravněné střeše, vypadá absurdně. Vegetační střecha je možná zbytečnou snahou nahradit většinu vykáčených dřevin a keřových skupin na pozemku. Z 31 dřevin a keřových skupin je vykáčeno 16 dřevin. Budou ponechány pouze 3 stromy. V případě keřových skupin je pokáceno 131 m² a zůstává pouze 23 m².

Nenávratná škoda vznikne zničením většiny stávající zeleně v této duchovní oáze. Z hlediska plochy pozemku, kterou je možno použít pro farní centrum, je stavební program předimenzovaný. Investor se v tomto případě chová, jako kterýkoliv developer, který z daného pozemku chce vytěžit maximum užitečných ploch až na hranici možného. Rozumné, uměřené řešení mohlo umístit přístavbu ve volnější ploše, pouze s několika ovocnými stromy v místě stávajícího doplňkového objektu.

Mohl by to být jednoduchý objekt se sedlovou střechou, umístěný v ose kostela s jedním atriem v návaznosti na apsidu kostela a druhým v severovýchodní části pozemku okolo vzrostlého ořešáku. Sedlová střecha by svým rozměrem a sklonem umožnila další podlaží v podkroví a navazovala by tvarově na sedlovou střechu kostela. Nová přístavba s pultovou střechou na straně kostela podél Mariánské ulice, by mohla být propojena uměřenou chodbou podél obvodové zdi, aniž by bylo třeba kácet stávající borovice.

Podobný tvar parcely má Ambrožův sbor v Hradci Králové, který byl postaven v roce 1929 podle návrhu architekta Josefa Gočára. Ten důsledně využil jak pro kostel, tak i faru symetrické uspořádání podél podélné osy. Podobné, ale ne stejné řešení mohlo být použito i pro přístavbu farního centra. Toto uspořádání by mohlo využít řadových, kompozičních principů, které by byly vhodnější v návaznosti na stávající kostel.

V současné době většina architektů neumí při své práci rozlišovat mezi různými typologickými stavebními druhy. Jednotné a módní tvarosloví používá jak pro rodinný dům, nákupní středisko nebo administrativu. O to méně umí rozlišovat mezi profánním a sakrálním prostorem. Nepodařený návrh přístavby kostela Panny Marie Královny míru na Lhotce je toho příkladem.